

Učiteljska tiskarna ob 25 letnem jubileju.

Pustimo gradove v oblakih, ustvarimo in zidajmo domove!

Smelo lahko trdimo, da se je duhovno življenje umaknilo gospodarsko-tehničnim vprašanjem našega časa in da danes ne moremo govoriti samo o gospodarski, temveč tudi o duhovni krizi. Vzrok je jasen! Kadar stopa v ospredje vprašanje najelementarnejših zahtev človeškega telesa, takrat so ideje v tem in onem, razna idealna stremjenja itd. potisnjena v ozadje, da čakajo na »zlato dobo«, t. j. na čas boljšega materialnega življenja. Napačno bi sodili tisti, ki bi takšne trditve zgrabili kot izraz golega materialističnega stremjenja po uživanju. Če človek »ne more živeti samo od kruha, temveč tudi od besede«, lahko to isto misel obrnemo, da človek ne more živeti samo od besede, temveč tudi od kruha. In ali ni tako? Tisti, ki se je ravnal vsaj pri nas v Sloveniji po prvem načelu, stoji dandanes pred samim seboj skoro brez gospodarskih dobrin, dočim imajo drugi svoje pridobljene zaklade, svojo čast in ugled, lepe hiše. Dobro se jim godi in prav dobro jim je na zemlji!

Učitelj je bil že od pamtveka idealen in požrtvovalen, ravnajoč se po zgoraj omenjenem prvem načelu, čist in brez madeža, samo za lepo vnet in z najidealnejšim stremljenjem za dobro svojega naroda, je bil vsakemu na poti. To se je godilo posebno v naši domovini. Tako redkokdaj slišimo, da se n. pr. kak časopis zaleti v kakoga drugega izobraženca, recimo zdravnika, advokata, davkarja, financarja, celo v duhovnika. Če pa je bil kje kedaj na koga namenjen kak napad, so bile to navadno kakšne posebne osebne zadeve, nikakor pa niso niti ustmeno, še manj pismeno blatili celega stanu. Za naš stan so naredili izjemo. V letu Gospodovem 1931. je bil v naši domovini učiteljski stan večkrat prav po nepotrebnem pokazan ljudstvu kot Bog si ga vеди kakšen grešnik. Ako bi hoteli ob zaključku tega leta napraviti bilanco ali recimo statistiko napadov na učiteljstvo, bi imeli v tem pogledu beležiti prav lepe rezultate. Ampak to ni potrebno. Potrebno bi bilo omeniti nekaj drugega, kar je izrazitejše: način in metodo teh in takšnih napadov. Kakor vsak stan, ima morebiti tudi učiteljski v svojem zboru osebe, ki mu niso baš v čast — ampak Bog jim odpusti grehe! — smo pač ljudje in ne bogovi! In kje je kdo, ki je brez greha? Recimo, da tak član našega stanu napravi nekaj nemoralnega, n. pr. prodaja v šoli otrokom tombolske karte gasilnega društva. Kaj sedaj? Če je to nekaj nepravilnega, bi človek, ki mu takšno početje ni ugajalo, pač moral zapisati, da »gospod Ivan Ivanič uganja takšno in takšno nemoralo...«. Ne, pri nas nismo pokazali te metode, temveč planili smo — po celem stanu! Ves stan na desko, da bo ja bolj držalo! Ali je takšna borba proti stanu utemeljena in sploh dostojna? Saj bi lahko navedli nštetost sličnih primerov, ki so zmoto posameznika — naprtli vsemu učiteljskemu stanu, da ga pri ljudstvu in izobraženstvu diskreditirajo, toda namen kroničarja je, da jih samo zabeleži in karakterizira in z nasmeškom na ustnicah potrpejše po rami: »Prijatelj, pozabljen je, dober sem človek in v Kristovem imenu odpuščam... Ampak

za bodoče... saj veš... da se zopet ne spozabiš...» Kaj torej svetujemo? Vsaj toliko morale, da početje posameznikov v bodoče ne bodo »učiteljski kritiki« ali bolje »kritiki učiteljstva« pripisovali greha vsemu stanu, nego naj jih pripisujejo »grešnikom« ali pa se sploh vanje ne vtikajo! Zakaj nihče ni čist pod solncem, vsakdo ima svojo senco, tudi najponižnejši in najpopolnejši.

Kolikor toliko nam je še v spominu zgodovinsko prvo zasedanje banskega sveta. Kaj vse smo morali v tistih »kritičnih« časih prestati in preslišati! Koliko besed je bilo izgovorjenih na naš račun! In danes, kje so ostale, kod potujejo? Ni jih, le pozni zamolec-zgodovinar, bo listajoč po kulturno-političnih arhivih naših listin, zmajeval neverjetno z glavo: »To je bilo v Sloveniji v času stoletja otroka, v dobi delovne šole, ko je kulturna Evropa postavljala šole na najvišje stališče? Ko je slovenski učitelj posvetil vse svoje sile kulturi in gospodarskemu napredku svojega naroda.

Kako to, da smo tako izpostavljeni vsemu svetu? Obenem pa tudi zapostavljeni kakor noben stan? Nekateri vzroki tičijo še v zgodovini političnih bojov in bojov za osamosvojitve učiteljskega stanu, glavni vzrok pa tiči v našem času: gospodarsko smo premalo jaki. Naš človek je že od nekdanj »obrajtal« tistega, ki ima kaj pod palcem, idealiste pa podcenjeval, ker mu brez bleška in sijaja niso imponirali. Ze Prešeren je tožil, da »petica da ime sloveče«, naš narod pa je povedal še krepkeje: Le tisti kaj velja, kdor plača! Cankarja slavimo šele po smrti! Da bi bil Cankar za življenja bogat, imel na Bledu par vil, v Ljubljani tovarno in na Dolenjskem par vinogradov, v Celju graščino, bi bil sigurno že za življenja vsega spoštovanja in časti vreden rodoljub, pa da bi še tako strupeno bičal slovensko rodoljubarstvo in pobožnjaštvo! Ker torej pri nas le to, kar lahko otipaš, kaj cene ima, zato se moramo tudi slovenski učitelji v novem letu usmeriti predvsem na gospodarsko plat in delati gospodarsko naprej zase! Strnjeno, močno organizacijo imamo. Kdor je še izven nje ga moramo pridobiti! Z vso silo skoncentriramo vse sile in napore in predvsem z denarnimi donosi ustvarimo kapital, da bi čimprej uresničili želje in ideje naših prednikov in naše: postaviti učiteljske domove v Ljubljani in Mariboru! Ker so se bili vsi stanovni pri nas postavili z načelom »najprej kruh, potem ideja«, zakaj bi se s tem istim načelom ne postavili tudi mi? Da bomo potem imeli mir, je jasno kot beli dan! Ne tu, jega doma svoj dom postaviti, to bodi v tem letu naše delo in naše geslo! Če smo danes razočarani in zbog gospodarske krize baš učitelji najbolj prikrajšani, in če nekateri tudi zasmehljivo gledajo na naše šolsko in izvenšolsko delo, ne marajmo! Ohranimo vero vase, ustanovimo si svoje gospodarstvo — izgradimo naše učiteljske domove — gradove v oblakih pa pustimo! Da pride naša doba kmalu, to vemo! V nas pa je, da pride čim prej! Zato pa: Bomo, ali ne bomo?

A. Podjavoršek.

Dom Jugoslovenskega učiteljskega združenja odplačan.

Jugoslovensko učiteljsko združenje v Beogradu je zaključilo leto 1931. z lepim uspehom. Dne 18. decembra je bil izplačan hipoteka, ki banki še zadnji ostanek dolga v znesku 201.773 Din, ki ga je naredilo združenje takrat, ko je zidalo svoj dom. V zadnjih šestih mesecih je plačalo združenje nad tristo tisoč dinarjev in s tem odplačilo je postal dom popolna last Jugoslovenskega učiteljskega združenja.

Zgodovina tega doma ni tako daleč nazaj segajoča, kot zgodovina »Učiteljskega doma« v Ljubljani. Mihajlo Stanojevič, bivši urednik »Učitelja« je bil iniciator in glavni propagator ideje zidanja posebnega doma, ki naj bi služil predvsem za prenočišča učencem, ki prihajajo s svojim učiteljstvom na ekskurzije v Beograd. Do realizacije te ideje je prišlo leta 1927. in danes je ves dolg peplačen in

dom je popolna last Jugoslovenskega učiteljskega združenja.

Sedanje vodstvo našega združenja, ki je prevzelo svoje posle po uveljavljenju uradniškega zakona, je stalo pred težko nalogo, odplačati v najtežjih časih ostanek dolga, ki je bil vknjižen na domu. Uspelo mu je zbrati vsa potrebna sredstva in to največ z izterjanjem zaostale naročnine za »Narodno Prosveto« in »Učitelja«. In danes, ko je ves dolg odplačan, ko je do zadnjega izvedena zamisel Mihajla Stanojeviča in imajo v prestolici naše lepe domovine vedno na razpolago dom učitelji in z njimi tudi njih učenci, moramo priznati, da gre velika zahvala sedanjemu vodstvu Jugoslovenskega učiteljskega združenja, ki mu je uspelo povsem oddolžiti dom in dobiti do njega popolno lastninsko pravico.

Učiteljska tiskarna

1906

Ob 25 letnem

Knjgarna Učiteljske tiskarne — notranji prostori.

Splošne vesti.

VABILO

na izredno posvetovanje vseh predsednikov sreskih učiteljskih društev in članov upravnega in nadzornega odbora JUU sekcije Ljubljana, ki bo

9. januarja 1932.

v risalnici državnega moškega učiteljskega v Ljubljani.

Začetek točno ob 10.30.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
 2. Poročilo tajnika.
 3. Blagajnikovo poročilo.
 4. Poročilo o tisku.
 5. Razprava in sklepanje o razposlanih okrožnicah.
 6. Predlogi sreskih društev.
- Seja se bo vršila od 10.30 do 12.30 in od 14. do 17. Zaradi važnosti posvetovanja pričakuje predsedstvo sekcije polnoštevilne udeležbe. Stroške krijeje sreska društva. — Predsednika more nadomeščati le podpredsednik.

JUGOSLOVENSKO UČITELJSKO UDRUŽENJE,

sekcija za Dravsko banovino v Ljubljani, dne 21. decembra 1931.

IV. Dimnik, s. r., Jos. Kobal, s. r. predsednik. tajnik.

— Iz sekcije. Ker prihajajo na sekcijo neprestano prošnje za intervencijo glede napredovanj, obveščamo tem potom vse tovarišice in tovariše, naj postopajo pri sestavi prošnji z vso natančnostjo v smislu navodil v Ročnem katalogu in tiskovini, ki jih je založila Učiteljska tiskarna. Oblastvo netočno izpolnjene prošnje ospori in zavrne, kar povzroči prizadetim tovarišem skrb, novo delo in seveda tudi materialno škodo. Članstvo se najlažje ogne temu, če se točno ravna po gornjem nasvetu. S tem bo odpadlo mnogo nepotrebnega dela tudi sekciji.

— Ustanovitev ekskurzijskega odseka JUU. 28. decembra 1931. se je vršil v prostorih JUU ustanovni sestanek, na katerem je bil izvoljen sledeči odbor: Zupančič Jože, predsednik; Močnik Pavla, podpredsednica; Podbevšek Stefanija, tajnica; Mihelič Jožef, blagajnik; Supančič Drago, poslovodja in odborniki Hofbaner Lojze, Kus Viljem, Traven Albina, Debeljak Vojtek, Rus Emil. Podrobnejše poročilo pričbimo v prihodnji številki.

REVIZIJA UREDBE O NATURALNIH STANOVANJIH.

Dne 24. decembra je poročalo ljubljansko »Jutro« iz Beograda: »Proti uredbi, ki se tiče odtegljajev za naturalna stanovanja državnih uslužbencev v državnih, odnosno javnih zgradbah, so bile, kakor znano, izrečene mnoge upravičene pritožbe; tudi narodni poslanci so zato uvedli akcijo, da se ta uredba temeljito revidira. Minister financ g. Djordjevič je v pravilnem ocenjevanju trdit, ki jih je povzročala dosedanja uredba, pripravil revizijo, ki je bila na včerajšnji seji finančno-ekonomskega komiteja ministrov v načelu sprejeta. Pričakovati je, da bo nova uredba še pred novim letom objavljena.

Osnovno načelo pri reviziji dosedanje uredbe je, da noben državni uslužbenec ne more plačevati za naturalno stanovanje več nego znaša njegova osebna draginska doklada. Drugi princip, ki je bil usvojen, je ta, da stanovanja, ki so po obstoječih specialnih zakonih posameznim državnim funkcionarjem nakazana kot brezplačna službena stanovanja in tvorijo kot taka torej na eni strani sestavni del njihovih prejemkov, na drugi strani pa so v neposredni zvezi z izvrševanjem službe, ne podležejo ekvivalentu. To so n. pr. stanovanja sreskih načelnikov, upravnikov bolnic itd. Pod uredbu tudi ne spadajo ekvivalenti, ki so, kakor n. pr. za učitelje, s specialnim zakonom že fiksirani. Odškodnino za naturalna stanovanja bodo torej v bodoče plačevali tisti državni nameščenci, ki uživajo ta stanovanja kot beneficium. Vrednost teh stanovanj se bo v bodoče ocenjevala po naslednji skali: v prvem draginskem razredu vsaka soba 200 Din, postranski prostori pa 120, odnosno 80 Din; v drugem draginskem razredu vsaka soba 150 dinarjev, postranski prostori pa 80 do 50 Din; v tretjem draginskem razredu vsaka soba po 60, postranski prostori pa 30 Din. Te postavke se za uradnike IX. in X. razreda, za dnevničarje in zvaničnike še znižajo za 30%.

Glede učiteljstva bo najbrže ostalo pri določbah osnovno-šolskega zakona. Nova uredba prinaša državnim nameščencem, ki imajo naturalna stanovanja, znatna olajšanja.

Op. ured. Ljubljanska sekcija je napravila v tej zadevi nemudoma potrebne korake v korist vsega učiteljstva in še posebej v prilogi šolskih upraviteljev.

— Važno za pedagoge: Das moderne »Taschenwörterbuch« jedes Pädagogen. Današnje stanje vzgoje »Kako študiram pedagogiko«

Za pedagogiko imamo doslej le velike leksikone in priročne knjige. Vseskozi pa je manjkal majhen priročni besednjak, ki bi služil učitelju, učiteljici in dijaku, ki študira pedagogiko, kot priročna knjižica, v kateri z lahkoto in hitro najde potrebne podatke. Sedaj je tu kaj! Privatni docent dr. Hehlmann na univerzi in pedagoški akademiji v Halle (Nemčija) daje zanesljiva in izčrpna pojasnila v vseh vprašanih današnje pedagogike in sorodne vede. V nadaljnjem je članek »Kako študiram pedagogiko«, po en pregled literature o pedagogiki in o razvoju splošnega vzgojeslovja, časovna razpredelnica o pedagogiki in 16 slik pedagogov. Besednjak, pisan iz prakse za prakso, bo prav gotovo izredno dobrodošel.

Naj ne bo pedagoga, ki bi ne izrabil ugodne prilike za nakup te priročne knjižice, saj stane v platno vezana samo Din 52.50.

Naroča se v Učiteljski knjigarni v Ljubljani, Franciškanska ulica 6.

— Na državnem ženskem učiteljskem v Ljubljani so napravile praktični učiteljski izpit naslednje gg. kandidatke učiteljice: Berger Marta, Bezjak Vida, Brenk Marija, Erker Berta, Golob Marija, Gombač-Torkar Franja, Hafner Ivana, Hanke Natalija, Hvala Antonija, Kalan Veronika, Kenda Olga, Kraušič Hildegarda, Makarovič-Korošec Marija, Merhar Marija, Ogulin Ivana, Pavletič Irena, Pintar Julijana, Pizzulin Ana, Potočnik Emilija, Pretnar Angela, Punčuh Julijana, Stražisar Franciška, Semrl Darinka, Setine Danica, Traven Ivana, Trepečnik Ernestina, Valenčič Ana, Veber Marija, Verbovnik Marija, Vodušek Mateja in Zupančič Natalija.

Vsem svojim naročnikom želi

★ srečno Novo leto! ★

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Franciškanska ulica 6